

Hva slags EU er det Unge Høyre ønsker seg?

Høyre og Unge Høyre står alene om å ha programfestet at vi ønsker et norsk EU-medlemskap. Dette standpunktet hviler på et solid prinsipielt grunnlag: Unge Høyre er for internasjonalt samarbeid, menneskerettigheter, demokratispredning, frihandel og globalisering. I kjølvannet av en internasjonal finanskrise, fokuserer dagens EU-debatt utelukkende på EUs utfordringer.

I en periode der norsk EU-motstand er sterk, er det ekstra viktig at Unge Høyre ikke sår tvil om vårt JA-standpunkt. Noe annet ville vært et tydelig brudd med våre grunnleggende prinsipper. Når det er sagt, er det minst like viktig at Unge Høyre fortsetter å debattere hva slags EU vi ønsker oss. EU har siden unnfangelsen i 1951 vært i konstant utvikling og stått overfor mange utfordringer: Jo mer omfattende europeisk integrasjon blir – desto viktigere er det å ha en visjon for veien videre:

EØS-avtalen

Til tross for at EØS-avtalen har gitt oss tilgang til verdens største marked, er Unge Høyre svært negative til avtalen. EØS-avtalen er grunnleggende udemokratisk; vi blir underlagt lover og regler vi ikke er med på å utforme. Og, vi har ikke annet valg enn å følge disse, med unntak av en politisk uanvendelig reservasjonsrett. Norge er mer avhengig av EU enn hva EU er av Norge, og derfor har vi som nasjon et svakere forhandlingskort enn ved forrige EØS-avtale. Det er et grunnleggende demokratisk problem at Norge ikke har stemmerett i Brussel. Per i dag, selv uten å være EU-medlem, har Norge i praksis implementert EU-direktiver og lovpålegg på linje med andre EU-medlemsland.

Unge Høyre mener at Norge skal styrke samarbeidet sitt med EU, og at vi skal søke medlemskap. EØS-avtalen er ikke, som Trond Giske mener, et "fantastisk kompromiss". EØS er demokratisk fallitt.

Respekt for nasjonal suverenitet

EU er, og bør forbli, en mellomstatlig organisasjon. Unge Høyre mener at Lisboa-traktaten er et skritt i riktig retning med sin styrking av nærhetsprinsippet: Avgjørelser skal tas på lavest mulig beslutningsnivå, nærmest mulig de berørte aktørene. EU må fortsatt anerkjenne at de fleste oppgaver løses best lokalt, andre nasjonalt, og at resterende utfordringer av grenseoverskridende karakter bør løses på europeisk nivå. Dette gjelder særlig innen miljøspørsmål, grenseoverskridende kriminalitet, og konkurransepolitikk som omfatter det europeiske fellesmarked. EU må hele tiden balansere nasjonale og europeiske hensyn: Nærhetsprinsippet skal alltid ha forrang, men i de tilfeller der det er til det beste for medlemslandene skal Unionen tillegges overnasjonal makt.

Fremtidige utvidelser

EU har brakt demokrati til nesten hele Europa. Gjennom sin nabolagspolitikk, og mer presist Københavnkriteriene, har EU vist hvordan mellomstatlig samarbeid og nasjonale ønsker om EU-medlemskap har bidratt til å styrke demokratiet, menneskerettighetene og rettsikkerheten i landene som grenser til unionen. Dette har ikke skjedd via tvang, men via demokratiske nasjonale ambisjoner om å skape et bedre samfunn, og ønsket om å bli del av et fredelig europeisk fellesskap. Unge Høyre er positive til en videre utvidelse av EU, med det forbehold at EU naturligvis er nødt til å være forbeholdt stater som er en naturlig del av-, eller en forlengelse av det europeiske kontinent. Det mest aktuelle området for utvidelser i nær fremtid er Balkan, der ambisjoner om medlemskap tar form i dag. Dette symboliserer et viktig skritt i riktig retning for en del av Europa nylig hjemmøkt av borgerkrig. Like fullt, til tross for noble ambisjoner, er det viktig at Københavnkriteriene oppnås til fulle før et medlemskap realiseres. EU vil gjøre klokt å ha disse som et absolutt minstekrav, slik at man unngår tvilstilfeller som Romania og Bulgarias medlemskap i 2007.

Videre er spørsmålet om et potensielt tyrkisk EU-medlemskap det mest debatterte og kontroversielle i overskuelig fremtid. Tyrkia er et sammensatt og unikt land i veiskillet mellom Europa, Asia og Midt-Østen. Unge Høyre er negative til et tyrkisk EU-medlemskap dersom København-kriteriene ikke møtes til punkt og prikke. Dog innebærer et tyrkisk medlemskap en historisk mulighet for dialog mellom vestlig sekularisme og samfunn sterkt farget av islam. Dette kan fordre økt forståelse, gjensidig respekt og åpenhet. Unge Høyre er samtidig overbevist om at hverken Tyrkia eller EU vil tjene på et medlemskap som disputeres i både Brussel og Ankara fra dag én. Tyrkisk medlemskap representerer med andre ord en historisk mulighet for interkulturell dialog, men medlemskapsspørsmålet må tilnærmes med tålmodighet og forsiktighet.

Eurosamarbeidet

Unge Høyre er positive til Eurosamarbeidet, men mener EUs oppfølging av konvergenskriteriene (også kalt Maastricht-kriteriene) har vært for dårlig. Konvergenskriteriene består av fem krav EUs medlemsland må oppfylle for å kunne innføre euro som nasjonal valuta, og omfatter begrenset inflasjon, stabile valutakurser, gode statsfinanser, lave renter og lovmessig konvergens med den Europeiske Sentralbanken. Det er i EUs og medlemslandenes interesse at disse kriteriene oppfølges aktivt, slik at den europeiske fellesvalutaen genererer størst mulige fordeler. Denne oppfølgingen har historisk vært utilstrekkelig ovenfor både potensielle og eksisterende europartnere. I tillegg bør EU åpne for mer fleksible og midlertidige pengepolitiske virkemidler for medlemsland i økonomisk krise.

EU og den forlengede finanskrisen

Unge Høyre ser med bekymring på den internasjonale økonomiske situasjonen i kjølvannet av finanskrisen i 2008. EU har siden den gang stått ovenfor store monetære og finansielle utfordringer: For eksempel har viktige økonomier som Hellas, Italia, Spania og Portugal problemer i henhold til både statsgjeld og arbeidsledighet. Likevel har ikke finanskrisen svekket Unge Høyres tiltro til EU – tvert imot. Debatten om europeisk økonomi overser at krisen ville vært betydelig verre hadde det ikke vært for EUs evne til å møte utfordringene med felleseuropeiske tilsvar. Disse omfatter, men er ikke begrenset til: krisepakker, lånegarantier og EUs innflytelse overfor sentrale internasjonale finansielle aktører som USA, IMF, Japan og Kina. Europeisk økonomi var allerede lenge før finanskrisen så integrert at EU i hovedsak har fungert som et vitalt sikkerhetsnett og garantist for europeiske økonomier. EU har fortsatt denne funksjonen, noe som beroliger urolige finansmarkeder og holder investeringsnivået på et tilstrekkelig høyt nivå til at en ny kollaps unngås. Unge Høyre anerkjenner at utfordringene er store, men understreker at EU har mye av æren for at europeisk økonomi som helhet ikke er verre rammet av finanskrisen. I krisetider er det lett å se hva som er galt, men desto viktigere å verdsette avvergelsen av en fullstendig kollaps.

EU som internasjonal aktør

Unge Høyre mener at EU er et globalt forbilde og at mellomstatlig demokratisk samarbeid er den mest lovende samarbeidsformen for fremtiden. I internasjonal politikk viser det seg ikke overraskende at det er *forpliktende* mellomstatlig samarbeid som produserer troverdige løsninger på globale utfordringer. Forpliktende samarbeid blant EUs medlemsland muliggjør at reell handlingskraft overføres til internasjonalt nivå der utfordringer dermed ikke møtes med nasjonale responser kun basert kortsiktig egeninteresse. Denne formen for mellomstatlig samarbeid er naturligvis underlagt konsensus og føringer av medlemslandene, men tillater samtidig en mer langsiktig og internasjonalt ansvarlig politikktutvikling. Det er derfor EU historisk sett har utvist internasjonalt lederskap i møte med globale utfordringer relatert til miljø, klima, energi, menneskerettigheter, bistand og senest styrket regulering av finansmarkeder.

Et iøynefallende eksempel på dette er EUs villighet til å gå foran for å etablere effektive og håndhevnbare internasjonale klimaregimer. Unge Høyre mener at EUs 20-20-20-mål viser Unionens

dedikasjon til internasjonalt klimasamarbeid. Norge burde tatt del i dette nybrottsarbeidet i stedet for å sakke akterut og foreta mislykkede månelandinger her hjemme.

Unge Høyre mener videre at EU bør være den viktigste pådriveren for en mer rettferdig internasjonal frihandel. Per i dag viser stormakter og finansinstitusjoner seg lite villige til å senke tollmurer og åpne for større innflytelse fra *emerging economies* i eksempelvis WTO, IMF og Verdensbanken. Unge Høyre er kritiske til at EU fortsatt ikke har fjernet sine tollmurer overfor tredjeland, slik at mindre utviklede økonomier kan handle på like vilkår med de etablerte økonomiske stormaktene. Reduserte tollmurer er helt nødvendig for at fattige land skal kunne ta del i en globalisert verdensøkonomi som fortsatt genererer mest vekst og velstand for avanserte økonomier. Derfor bør EU gå foran og senke sine tollmurer – dét er god bistandspolitik.

Unge Høyre mener:

- at Norge skal starte medlemskapsforhandlinger med EU.
- at EØS-avtalen er grunnleggende udemokratisk.
- at nærhetsprinsippet fortsatt skal lede EUs videre utvikling.
- at fremtidige utvidelser er ønskelig dersom København-kriteriene er oppfylt.
- at Norge i utgangspunktet bør gå inn i Eurosam arbeidet ved et eventuelt medlemskap, men at dette avhenger av EUs etterlevelse av konvergenskriteriene.
- at EU er en unik aktør og et forbilde i internasjonal politikk – forpliktende mellomstatlig samarbeid er det eneste som kan løse globale utfordringer.